

SLOVENSKI NAROD.

Priloga vsak dan svoje lastne redakcije in prevajanja ter velja po pošti prejeman na avstro-ugarske dežele na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 4 K, na pol leta 2 K, na četrt leta 1 K, na en mesec 2 K. Kder hodi sam pošt, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko na leto 30 K. — Na naročbo brez letnega vpisa plačuje od petorstopne pošte po 14 h, če se ostanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Depisi naj se izloče frankoval. — Recepti se ne vračajo. — Redakcija in upravništvo je v Koflovi ulici št. 3. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravništva telefon št. 85.

VIII. kongres slovanskih časnikarjev v Ljubljani in proslava Trubarja.

Drugič so si izbrali slovanski časnikarji slovensko metropolo za svoje zborovališče, drugič so prihite-li med nas Slovence od daljnega ju-ga in severa. Ljubljana si je odela v ta namen slavnostno obleko in poka-zala vsemu slovanskemu svetu, da je slovensko mesto, ki se veseli prihoda ljubih naših prijateljev.

Prihod časnikarjev.

Prihajali so časnikarji z različni-mi vlaki. Sprva se je mislilo, da pridejo večinoma v ponedeljek ob polu 6. popoldne, zato je bil za ta čas določen slavnosten sprejem. Ker se pa to ni zgodilo, se je ta slavnosten sprejod odpovedal društvom, ki so se ga nameravala udeležiti, občin-stvu pa ni bilo mogoče tega zadnji trenutek naznaniti, zato se ga je zbralo vse črno pred južnim kolodvo-rom in bilo razočarano, ko ni videlo tistega, kar je pričakovalo. V greh se tega ne more šteti nikomur! Prihajajoče goste je sprejemal pri vsa-kem vlaku na južnem kolodvoru od-bor »Društva slovanskih književni-kov in časnikarjev«. Prišli so časnika-rji vseh slovanskih narodov: češki, ruski, poljski, rusinski, hrvaški, srbski, bolgarski in slovaški. Vseh je bilo okoli 120. Med drugimi je pri-šel grof Bobrinski, Stahovič, dr. Hlibovický, poslanec ruske dume, Davidiak, poslanec avstrijske poslanske zbornice, dr. Markov, državni poslanec in urednik »Galicjanina«, Holeček, urednik praških »Narodnih Listov«, državna poslanca Ivan Hrašky in Klofač, dr. Černy, praški ob-činski svetnik, Slovaka dr. Blaha in dr. Rat, hrvaški profesor poslanec dr. Šurmin, Srb profesor Pavlovič, Bolgar Frangja, dunajski korespondent »Matina« Bussard itd.

Čajni večer.

V ponedeljek zvečer je priredil tukajšnji ruski kružok ruskim gos-tom na čast čajni večer, na katerega so bili povabljeni razen Rusov ne-kateri Čehi, Srbi, Slovaki, Bolgari in Slovenci. Na večer, kjer je vla-dala animiranost, je bil med drugi-mi grof Bobrinski, dr. Hlibovický, Davidiak, Romanov, Hribar, Frangja, dr. Černy, gospica Anica Jenkova, Pavlovič in dr. Rat. V ruskem jeziku je dekla-mirala gđc. Albertina Majdičeva. Med navdušenimi govori je lepo pel kvartet ljubljanskih pevcev. Vsa prireditev je bila nepriljubljena ter je napravila na goste, zlasti pa na Ru-se, najboljše vtisk. Zlasti so se čudili, da napreduje znanje ruskega jezika tako zelo med Slovenci.

Otvoritev kongresa.

Včeraj dopoldne ob polu 10. so se zbrali slovanski časnikarji v vel. dvorani Mest. doma k otvoritvi kon-gresa. Dvorana je bila vsa prenov-ljena. »Društvo za promet tujcev na Kranjskem« je priredilo v njej svojo razstavo, o kateri poročamo na drugem mestu, ter jo v ta namen pri-merno, priprosto, a zelo lepo okra-silo z zelenjem, cvetjem in sloven-skimi trobojnicami. Razstava kakor okrasitev je napravila najboljši vtisk na časnikarje, ki se jih je zbralo 150 s Slovenci vred. Izmed Slovencev sta bila navzoča deželna poslanca Ga-bršček in dr. Gregorin. Kongres je otvoril podpredsednik »Zveze slovanskih časnikarjev« Ho-

leček — predsednik Chyliński je bil zadržan udeležiti se zborova-nja. Iskreno je pozdravil udeležene-ce, ki so se sešli ob 10letnici zveze na VIII. kongres v lepo prestolnico, da se posvetujejo in dogovore o svo-jih stanovskih vprašanjih in blagru slovanstva. Izražal je ogorčenje, da železniško ministrstvo ni hotelo dati prostih, ali vsaj znižanih vožnih list-kov slovanskim časnikarjem, dočim se francoski časnikarji istočasno po-polnoma zastopajo vožjo po avstrijs-kih železnicah. Nadalje naznani go-vornik, da je kongres pismeno po-zdravil poljski minister Abrahamo-wicz in češki državni poslanec dr. Kramař. Oboje je bilo sprejeto z burnim ploskanjem.

Nato se je volilo predsedstvo kongresa. Z vzklikom je bil soglasno izvoljen za predsednika Holeček, za I. podpredsednika Slovenec dr. Gregorin, za II. Slovak dr. Rat, za zapisnikarje pa Čeh Vejvara, Slovenec Pustoslavšek, Pol-jak Prokesch in Rus Hejret. Predsednik in podpredsednika so se zahvalili za izkazano čast in po-zdravili zborovalce.

Nato je povzel besedo ljubljans-ki župan Hribar, ki je bil naj-priprčneje pozdravljen. S tem, da so slovanski časnikarji drugič si zbrali v Ljubljano za svoj kongres, so poka-zali, da polagajo veliko važnost na ta kraj. Želi v imenu deželnega stol-nega mesta Ljubljane, da bi imel kongres najboljše uspehe. Organiza-cija slovanskih časnikarjev je po-trebna iz stanovskih koristi in v na-rodnem slovanskem oziru. Nemški, francoski, italijanski in angleški ča-snikarji so dobro organizirani med seboj. Tako morajo biti tudi slovan-ski. Iskreno pozdravlja široko slo-vansko časniškarsko organizacijo. Kakor je Sokol organiziran in mu je baš ta organizacija prinesla moč in veljavo pred vsem svetom, tako se naj združijo vsi slovanski časnikar-ji, katerih organizacija je ravno ta-komogoča kot ona Sokolov. Naj slo-vanski časnikarji skrbijo, da bodo ča-sniškarsko službo opravljali sami med seboj in da se jim ne bo treba poslu-ževati neslovanskih listov. To bo na korist vsem Slovanom, posebno pa nam Slovincem. Pričakuje od zboro-vanja mnogobrojnih sadov.

Današnjemu zborovanju se je prikladala od gotovih strani politi-čna tendenca. Tisti, ki so jo priklada-li, so v zmoti. Namen kongresa je, da se slovanski časnikarji med seboj spoznajo in se kulturno združijo. Ta-ko zbliževanje je trdna zaslomba za naš državni ustroj in nikdar ne ne-varnost zanj. Žalibog, da se to noče priznavati. Vendar pa pozdrav av-strijskega ministra Abrahamowicza priča, da se je tudi na gotovem me-stu jelo dani, kjer se je dani ti tre-ba. Naj rodi shod na korist stanov-skih interesov in celokupnega slo-vanstva najboljši sad! (Viharno dol-gotrajno ploskanje).

V imenu »Deželne zveze za pro-met tujcev na Kranjskem« je naj-srčneje pozdravil zborovalce dr. Oražen, istotako burno pozdrav-ljen. Poudarjal je, da je namen zve-ze, gojiti in pospeševati slovansko turistiko in privabiti kolikor mogoče tujcev v našo lepo deželo. Da se je turistika pri nas tako povzdignila, gre zahvala Čehom, ki so prvi spo-znali krasote slovenske zemlje. Zato jim izreka hvalo. Slovanska turisti-ka se pa le takrat povzdigne, če hodi Slovan v slovanske kraje, kjer spo-zna šege in navade dotičnega slovan-skega rodu. »Društvo za promet tuj-cev na Kranjskem« je slovanskim časnikarjem na čast priredilo to raz-stavo, da sprevidi jo iz nje, da ima slovenska domovina toliko lepot in krasot, da se lahko meri z vsako dru-go deželo. Naj si časnikarji ogledajo to razstavo in kadar poletite na do-pust v tuj kraj, naj pridejo med nas, predvsem v našo divno Gorenjsko! Otvarja razstavo in kličo: Dobrodo-šli slovanski gostje! Živeli! (Bučen aplavz).

Čeh Sokol se je zahvalil pred-govornikom za pozdrave. Že na po-tovanju po slovanski zemlji v Ljub-ljano so slovanski časnikarji videli, da so prišli v kraje lepote med pri-jazne ljudi, ki so jih povsod prisrčno in bratsko pozdravljali in sprejeli. Občuduje žilavost in energijo male-ga slovenskega naroda, ki, dasi tep-tan in zaničevan od vseh strani, se je vendar vzdržal kot narod in se z lastno močjo postavil na dostojno stališče, na katerem stoji. Slovanski časnikarji bodo vsikdar z največjim zanimanjem zasledovali bodočnost Slovencev. Narod slovanski in belo Ljubljano pozdravlja govornik in jima kličo »Slava«, kar so ponovili vsi zborovalci.

Ko se je nato prebralo vabilo predsedstva »Slovenske Matice«, naj bi se časnikarji udeležili akademije, ki jo je nato ob 11. priredilo to društvo, se je zborovanje prekinilo do popoldne.

Ogledovanje razstave.

Nato so si časnikarji ogledali razstavo. Razstava obstoji iz velikih slik Gorenjske, kakor Bohinjskega jezera, Belopeškega jezera, Bleda, raznih planinskih koč, razstavljena je originalna Koželjeva slika Savin-ske planine, 4 originalne Groharjeve slike, katerih dve (Ljubljana in Tri-glav) sta bili že na razstavi v Lon-donu, »Kmečka hiša v Bohinju« in »Stara Fužina«, ki sta delani z lesom (takozvano Spachtelarbeit), Rašice Bohinjsko jezero ter še prav veliko slik iz Triglavskega podgorja. Več slik kaže narodne noše iz nekdanje Carniole. Razstavljenih je nadalje več kapnikov iz Postojnske jame, Bernekerjev kip »Gorenjka«, razni reklamni predmeti, kakor knjižice, razglednice itd., ki jih je izdala de-želna zveza, jamska komisija v Po-stojni in drugi. V razstavi sta dva krakovska ribiča v pristni ribiški opravi, dva herolda v belokranjski narodni noši ter dve gospodični v go-renjski narodni noši z avbo. Ti dve sta razdeljevali med časnikarje za-voje, v katerih je bilo več reklam-nih knjižice zveze za promet tujcev. Kakor rečeno, je bila razstava jako lepo prirejena. Kaj okusno je izvršil slikar Gaspari s primernimi okraski v slovenskem, češkem, ruskem in poljskem jeziku napis »Slovanskim časnikarjem deželna zveza za tujski promet na Kranjskem.« Sodelovali so pri prireditvi razstave med dru-gim deželni odbor, mesto Ljubljana, »Slovensko planinsko društvo«, Ivan Mathian, slikar Rašica, fotografa Berthold in Pavlin, izdelovalec okvirjev Götzl in Pirihi, Ivan Bonač, tovarnar za kartonažo, Dragotin Hri-bar, konzorcij lista »Promet in go-stilna«. Predstava je otvorjena, ka-kor se nam je sporočilo, ves teden in ni nobene vstopnine vanjo.

Akademija »Slovenske Matice« v proslavo Trubarja.

Ob 11. je bila v »Mestnem do-mu« slavnostna akademija v prosla-vo 400letnice rojstva prvega sloven-skega književnika Primoža Trubar-ja. Priredila jo je »Slovenska Mati-ca«. Na akademijo so došli predvsem vsi udeleženci kongresa, potem pa občinstvo v tolikem številu, da je na-polnilo dvorano in galerijo popolno-ma. Tudi od zunaj je prišlo mnogo udeležencev. Videli smo med drugim starčka Luko Svetca z gospo soprogo iz Litije, župana kamniškega, dr. Krauta z gospo soprogo itd. Ljub-ljansko občinstvo je bilo zastopano iz vseh slojev. Posebno so se v čast-nem številu udeležile dame te slav-nosti. Poleg govorniške mize je visela okrašena podoba Trubarjeva, pod njo pa velik lovorov venec s trakovi slovenske trobojnice. Venec in Tra-kove je poklonila Trubarju zveza slovanskih časnikarjev. Na trakovih je bil sledeči napis: »Svaz slovan-skych novinářů slavně památce Pri-može Trubara 8./9. 1908.«

Slavnostni govor je imel pred-sednik »Slovenske Matice«, profesor dr. Ilešič.

V vznesenih besedah, ki so jih pazni poslušalci semtertja prekinili z odobravanjem, je izvajal tele misli:

Nismo se zbrali, da bi obsojali pravičnike ali da bi molili malika, ampak soditi nam je, čigavo je car-stvo, jeli Trubarjevo ali ni, je li car-stvo našega prvega pisatelja. Trubar se je med nami prvi bojeval za svet-lobo in svobodo vesti in ves narod je šel z njim. Prvi je ustanovil sloven-sko književnost. Dasi so njegovo se-me skušali zatreti in udušiti, vendar se jim ni posrečilo. Naša sedanja književnost ima svoj začetek v refor-macijski dobi. Vendar kaj se zdaj pri nas imenuje nova reformacija, svobodomiselnost itd., je nekaj no-vega, od stare naše reformacije pri nas neodvisnega. Ta nova reforma-cija bi bila nastala, tudi če bi nikoli ne bilo reformacije 16. veka. Refor-movani dandanes niso tisti, ki so bili takrat najbolj reformirani: svečeni-ki. Trubar in tovariši so bili samo nasprotniki ceremonij, bili so pa iskreno in globoko pobožni ljudje. Verovali niso v papeža, a verovali so v dogme. Trubar ni ustanovitelj no-ve vere ali veroizpovedi, ampak je le propagator in agitator nemškega evangelijskega verstva. Trubarja ni primerjati Husu ali Lutru. Trubar in ostali kranjski reformatorji so stali vsi pod Lutrom in ne poleg nje-ga. Kakor je verska borba malodane izginila iz narodne tradicije, tako je globoke brazde zarezala turška ne-varnost, ki odmeva v vseh naših na-rodnih pesnih. Bil je dvojen boj: boj duha in boj orožja. Rešiti svoje pre-pričanje, se je zdelo važnejše in sil-njeje delo, nego poganjati vnanjega sovražnika. Protestanti so smatrali papeštvo za nevarnost, enako nevar-nosti turški. Turško nesrečo so imeli celo za posledice neevangeljskega življenja in videli so v svojem delo-vanju sredstvo baš zoper turško ne-varnost. Turško vprašanje je bilo za naše dežele eminentno socialno vprašanje, od čigar rešitve je bilo odvis-no dom in polje, življenje in blago-stanje. Na drugi strani so pa hoteli postaviti naš narod na lastne noge in ga učiti čitati in moliti v umljiv-em jeziku. Je li torej Trubar rodol-jub, jeli narodnjak? Dejali so neka-teri, da ni, češ, da je iz verskega fa-natizma širil protestantske nauke v svoji domovini, drugi so pa rekli, da je. Trubar je pa rodoljub, kar je priznal v svojih knjigah. Svojo domovino je ljubil in je nikdar ni zatajil. Svojemu narodu je hotel po-magati, ga priveriti k pravi krščan-ski veri in ga spraviti v nebeša. O rodoljubju v romantičnem smislu pa ni govoril pri Trubarju.

Slovenci in Hrvatje si takrat nismo bili tuje, bili smo pravzaprav eno. Dvoje smo postali šele, ko je Trubar začel pisati dolensko nareč-je. V uvedbi živega dolenskega na-rečja vidimo kal novega razvoja in zares, Trubarjev jezik je dandanes obrušena posoda najglobljih čuvstev in misli.

Kdor govori, da mora človeštvo ostati, kakršno je, da ni treba dušev-nega dela, tisti ne pozna človeštva. Ni dosti, stati na tem stališču, am-pak dvigniti je treba narod in srečen bo Slovenec, srečen bo Slovan!

Viharno ploskanje je sledilo na-vdušeno govorenim besedam in se kar ni hotelo poleči.

Nato so pevski društvi »Slavec« in »Zvon« ter pevski zbor trgovskega društva »Merkur« zapeli pod vod-stvom pevovodje Beniška Dav. Jen-kovo »Molitev« dovršeno in popolno, da so zaslužili vsestransko jim iz-raženo pohvalo.

S tem je bilo akademije konec in občinstvo se je podalo k »Narodnemu domu«, kjer se je v Bleiweisovem parku ob stiku Tirolskega drevoreda in Bleiweisove ceste vršilo

polaganje temeljnega kamna za Trubarjev spomenik.

Prostor je bil ves v zastavah, slovanskih in mestnih. Na tisoče ob-činstva je pričakovalo polaganje.

Vsa tri ljubljanska sokolska društva ter šišenski Sokol so prišli korporati-vno, ljubljanski in šišenski Sokol z zastavo. Navzoči sta bili pevski društvi »Zvon« in »Slavec« z zastava-ma, ravno tako tudi korporativno razna dijaška društva, kakor »Sava«, »Prosveta« itd. Slavnosti so se ude-ležili tudi vsi v Ljubljani bivajoči slovanski časnikarji, za katere kakor za drugo gospodo so bili rezervirani prostori na dveh tribunah.

Slavnostni govor je imel pred-sednik »Društva slovanskih književ-nikov in časnikarjev«, deželni posla-nec in deželni odbornik dr. Ivan Ta v č r a. Govoril je tako-le:

Ta prostor odkazujemo danes spominu Primoža Trubarja! Majhen je, skromen je, in še celo v Ljubljani je bolj skrit, tako da bo kamen, kate-rega postavljamo tristo let po Trubarjevi smrti, stal nekako v zatišju, in da ga bo videl le oni, ki ga bo na-menoma videti hotel! Čemu bi pri-krivali, da je ime Primoža Trubarja tudi pri mnogih njegovih prijateljih vzbujalo neko sramežljivo bojazljivi-vost, in da je še danes vzbujala. V svo-jo sramoto priznajmo, da živimo še vedno v časih, ko bi spomenik Marka Pohlina razvel mno-go več navduše-nja, nego ga razvema spomenik Pri-moža Trubarja! Marku Pohlino bi naši oficijalni pevci peli himne, da bi odmevalo do neba, dočim so se dan-es razšli, kakor bi jih na svetu ne bilo!

Vzlic ti bojazljivosti postavil se bo spomenik Primožu Trubarju! Ker imamo že toliko spomenikov v deželi, bila je sramota, če ga Trubar ni imel, ko je bil vendar eden prvih sinov na-še zemlje, na katerega je po vsi pravi-ci ponosna slovenska domovina.

Vzlic temu pa bodeta spomenik, kadar bo stal, obdajala strast in sovraštvo! Marsikdo bo menil, da dela Bogu dopadljivo dejanje, če meče blato na kamen, ki bode kazal lice slovenskega reformatorja. Obilo jih je med nami, ki vzorno žive po Kri-stovih naukih, kateri pa vendar ni-komur ne odpuščajo; posebno onim ne, ki jih nikdar žalili niso. Stoletja nazaj sega njihova jeza, sega njaho-vo sovraštvo! Dasi je Primož Trubar že davno prestal sodbo pred našim Bogom, ga njegovi sovražniki še ved-no sodijo in obsojajo! To sovraštvo je krivično: tudi za Trubarjem so ostala njegova dela. A od njegovega reformatorstva ni ostalo ničesar, in danes, ko imamo toliko izvrstnega katoličanstva v deželi, lahko izreče-mo: kot slovanski protestant je živel Trubar brez uspeha! Čemu torej ne-vredno to sovraštvo.

Ostala pa so blagoslovljena dela za Primožem Trubarjem, dela, katere-a so globoko brazdo zaorala v narod slovanski. Trubar nam je ustanovil književni naš jezik, vstvaril nam je slovensko knjigo. In dokler se bo od-pirala ta knjiga, zvenelo bo ime Pri-moža Trubarja po slovanskih deže-lah, in nobena sila ne bo udušila tega zvenenja!

Dasi visoko spoštujemo moža, ki je za svoje prepričanje trpel, ter užival grenki kruh pregnanstva, da-si sti nam svobodna beseda in svo-bodna misel čez vse sveti, postaviti hočemo ta spomenik le možu knji-ževniku, zasnovatelju slovenske knji-ge, katere edina je dvignila naš na-rod iz teme in spanja!

Pokažite mi moža, ki bi bil bolj vreden spomenika od Primoža Tru-barja? Ali ne živi še vedno v vsaki slovanski knjigi, da si je že zgnil zadnji njegov pepel v tuji zemlji? Ali ni še dandanes učitelj slovenske-mu narodu z vsako tiskano knjigo? Pretekla so stoletja in stoletja, kar je preminul, ali še danes je Primož Trubar s slovensko knjigo najvišji dobrotnik našega ljudstva!

Temu dobrotniku veljaj spome-nik, katerega bo mojster Berneker vdihnili v kamen! V slavo bo Tru-barju, ali v čast bode vsem tistim, ki so darovali svoje doneske, in posebno mestni občini ljubljanski, ki je od-

stopila svet, da se more postaviti kamen možu, ki je za domovino prezaslužen!

Naj torej kriče! Spomenik bo vendar stal! Kričanje ima svoj izvir v krivici, spomenik ta pa bode postavljen na temelj pravice! In ker za Primoža Trubarja ne zahtevamo drugega nego pravico, morali smo mu postaviti spomenik, ki naj pričuje o naši pravičnosti, o naši hvaležnosti in o naši ljubezni, in ki naj te naše lastnosti prenaša tudi na pozne potomce, da bo še le z zadnjim Slovincem zatoni spomin na vrlega moža — Primoža Trubarja!

Gromovito ploskanje je sledilo tem besedam.

Za dr. Tavčarjem je govoril državni poslanec in profesor češke tehnike v Pragi Vladimir Hraskey. Češki narod se pridružuje današnji slavnosti bele Ljubljane. Govornik pozdravlja prireditve v imenu svojega državnoborskega kluba. Trubar je postavil Slovincem temelj literaturi. Bil je genij Jugoslovancov, genij vsega slovanstva, ker se je po njegovi zaslugi z njegovim kulturnim delom ohranilo najbolj eksponirano plemo Slovanov — Slovenci. Trubar ima velik etičen pomen kot učitelj naroda. Že takrat sta bila češki in slovenski narod v nekaki zvezi in kolikor bolj je govornik študiral Trubarja, toliko bolj je spoznaval, da je poznal Trubar česko literaturo. Danes je narod Husov in narod Trubarjev prišel po vztrajnem delu do narodne in politične stranke. (Viharno ploskanje.)

Poslanec ruske dume, dr. Hlibovickij je poudarjal, da se obhajajo s tem polaganjem temeljnega kamna praznik ne le Slovincem ampak vseh Slovanov. Kar je Nemcem Luter, to je Slovanom Hus in Trubar. Zato je nas vseh dolžnost, da proslavimo velikana Trubarja. (Burno ploskanje.) Rus Stahovič je proslavljal Trubarja kot velikega heroja, ki ga je vsak razumnik doslej visoko cenil, ga ceni in ga bo cenil. Ključ: Večnaja pamjat velikemu demokratu in boritelju za svobodo misli in svobodo duha! (Burno odobravanje.)

Poljak Doboszinski radostno pozdravlja, da se je našla prilika, da more on kot reprezentant poljskega naroda biti na tako velikem prazniku slovenskem. Veseli se slovenskega razvoja in v imenu poljskega naroda želi Slovincem najlepših kulturnih uspehov. (Veliko odobravanje.)

Hrvaški poslanec dr. Surmin, burno pozdravljen, poudarja, da smo si bili Slovenci in Hrvatje vedno iskreni prijatelji, ki smo skupno prenašali bridkosti. Vendar Hrvatom je bila usoda milejša nego Slovincem. Upa, da se ne povrnejo več časi, ko je bil slovenski in hrvaški narod tepan in zaničevan. Slovenska vzajemnost mora postati meso, ne samo ostati beseda. (Viharno odobravanje.)

Bolgar Frangja upa, da je po apostolu Trubarju dana garancija slovenske vzajemnosti. Slov. narodje majhen po številu, a velik, ker ima takega duševnega velikana. (Hrupno odobravanje.)

Slovak dr. Blaha je poudarjal, da nas je literatura ohranila in branila proti našim vragom. Na cesti svobodne misli nam zasveti prava svoboda. (Viharno ploskanje.)

Srb profesor Pavlovič je mnenja, da bo danes 300 let Trubarjev duh živel v srcih vseh Slovincem, ki se bodo popolnoma otresli nazadnjaštva. Delajmo, da nas ne poplavijo luti nasprotniki! Slava Trubarju! (Burno odobravanje.)

Nato je tajnik pripravljalega odbora za Trubarjev spomenik, dr. Grošelj, naznanil, da se bo v spomin, da se je položil temeljni kamen za spomenik, vzdala vanj listina, ki pravi o tem polaganju, ter posil mestno občino, da prevzame v svojo oskrbovanje in varstvo spomenik, kadar bo postavljen.

Župan Hribar je poudarjal, da narod, ki ne časti svojih mož, teh vreden ni. O slovenskem narodu se v zadnjih 20. letih tega ne more trditi. Z današnjim polaganjem temeljnega kamna spomeniku prvega slovenskega književnika smo odplačali dolg, ki smo ga dolžni temu velikemu možu. Govornik obeta v imenu mestne občine, da prevzame v varstvo in oskrbovanje spomenik, ki bo, kakor je čul, odkrit prihodno pomlad.

Nato so pevo, ki so preje peli v Mestnem domu pri akademiji, zapeli veličastno pesem „Hej Slovani“, ki jo je vse ljudstvo pelo z njimi. Š tem je bila slavnost končana.

Skupni obedi.

Po slavnosti so bili skupni obedi, ki jih je priredil župan Hribar. In sicer so obedovali ruski, poljski in bolgarski gostje v „Meščanski pivnici“, češki „pri Rožni“, hrvaški in srbski gostje pa skupno s Slovenci v „Narodnem domu“. Povsod so bili častikarji in gostje najboljše pogosteni, zato se je pa tudi izpregovorilo več krepkih napitnic tu kakor tam.

Kongres.

Popoldanski kongres je otvoril podpredsednik osrednjega društva g. Holeček, ki je takoj dal besedo g. Sokolu, ki je utemeljeval svoj predlog, zakaj ni Južna železnica dovolila slovenskim častikarjem znižane vožnje. Govornik je izvajal, da je Južna železnica povabila angleške in francoske častikarje na Kranjsko ter jim dovolila brezplačno vožnjo in še preskrbo, a slovenskim častikarjem niti na prošnjo ni ugodila znižane vožnje. Predlagal je, naj se železniškemu ministru izreče brzoglavno ogorčenje, ker se ne le ni ugodilo prošnji, temuč ravnanje niti na prošnjo odgovorilo ni, kar je proti vsem pravilom oblike in dostojnosti. Predlog je bil soglasno in z odobravanjem sprejet.

Desetletni jubilej prvega shoda slovenskih častikarjev v Pragi.

O tej točki je poročal predsednik shoda g. Jos Holeček, podpredsednik osrednje Zveze slovenskih častikarjev. Poročevalec je izvajal, kako sadove je rodil prvi shod slovenskih častikarjev, ki je bil v Pragi leta 1898, kako je učinkoval na slovanstvo čuvstvovanje in kolikega pomena je bil v stanovskem oziru. Misel, naj bi se sklical shod slovenskih častikarjev, se je rodila pozimi 1897 med češkimi kolegi v Pragi. Takrat je bila slovanstva vzajemnost zanemarljiva, slovanstvo narodni bili razkropljeni, brez prijateljskih stikov. Nositelji slovenskih idej so obupavali ter se jim je zdelo nemogoče, da bi se da o zbrati zastopnike raznih slovenskih narodnosti k delovanju pri skupni mizi. Vključ temu je češki odbor napravil poskus združiti slovanstvo častikarje vsaj Avstro-Ogrske. Na odobrovo poziv so prihajali odzivi od vseh strani. Poljake in Čeha je združila Badenijeva era, v Zagrebu je hrvaška in srbska akademična mladina začela izdajati skupni zbornik „Narodna Misao“, s čimer je bil storjen začetek skupnega delovanja med Hrvati in Srbi. V sled tega je odbor spoznal, da je kongres slovenskih častikarjev omogočen. Udeležba Slovincem in Slovanov je bila že poprej zagotovljena. Za prvi shod je odbor sestavil program tako, da je obsegal minimum zahtev in žrtv. Začasna pravila so se predložila prvemu shodu v obliki resolucije, ki je bila soglasno in z navdušenjem sprejeta. Na tej podlagi smo se ozirali na idealne in praktične potrebe. Prva stremiljenja so merila za stanovsko enakostjo in državljansko ravnopravnostjo. Zavezali smo se, da podpremo slabše narodnosti v njihovem boju proti narodnim nasprotnikom. Kar se tega tiče, si je češki narod pridobil zaupanje vseh Slovanov s svojo pomočjo brezpravnim Slovanom na Ogrskem. V prvi resoluciji se je proglasilo, da Slovani morajo pozabiti stare krivice, a novih si ne delati, da bodo v vzajemnem delu solidarni ter odstranjevali vse, kar jih je do tedaj ločilo. Proglasili smo, da si ne pustimo več gospodariti nad seboj, a v obrambi proti vsakemu nasilstvu hočemo stati vsi za enega. V izpolnjeni desetletnici moremo z zadovoljstvom zaznamovati dva fakta v duhu naše naloge. V Galiciji je nastal hvalevreden preobrat v razmerju med Poljaki in Rusi, a na jugu med Hrvati in Srbi. Hrvaško srbsko koalicijo smo imeli priložnost pozdraviti predlanskim na shodu v Opatiji. Takoj se je pokazalo, kako neljuba je slovenskim protivnikom sloga med Slovani. Pri prvem našem shodu se je sprejela tudi resolucija za enoten gospodarski program med Slovani. (Tozadevno resolucijo je poročevalec v celoti prečital.) Tudi ta program je že začel donosati praktičnih sadov. V resolucijah prvega shoda smo postavili idealni program na prvo, praktični pa na drugo mesto. Sedaj je treba stvar spreobrniti ter izvajati v prvi vrsti geslo „Svoji k svojim“. Začetek v tem pogledu je dala nedavno slovanstva konferenca v Pragi, kjer se je sprožila misel, ustanoviti veliko slovanstvo banko. Ideale verno čuvajmo, toda iluzij si ne delajmo ter jih nečemo buditi. Iluzije so nepremostljive ovire za pozitivno delo. Iluzije so tudi predsodki v optimističnem smislu. Ne domišljajmo si, da smo Slovani močan in silen narod. Nismo nič takega. Narod, kateremu se zapirajo primitivna in zajamčena prava, se ne more imenovati močnega. — Vendar, ako pogledamo delovanje zadnjih deset let, moramo konstatovati veliki preobrat v slovanstvo vzajemnosti. Poprej je bilo Slovanstvo takorekoč zaspano. Kadar se je kdo zbudil iz odvečenosti, ponavljal je mehanično staro geslo: „Ljubimo se! Spoznavajmo se!“ — Slovanstvo novinarji, ki danes prisostvujemo shodu, si smemo z mirno vestjo lastiti zasluge, da smo dali inicijativno k temu blagodejnemu in upolnemu prevratu. Nadaljna naša naloga je, ustanoviti tako organizacijo,

ki bo obsegala vse slovanstvo častikarje izven meja naše monarhije. Ako se ta velika organizacija usakoni, se bo naše delovanje moglo neprimerno bogateje razviti. Prava kulturna vzajemnost med Slovani pa se doseže, kadar bodo podobno organizirani slovanstvo pisatelji, beletristi, djaki, umetniki, združništvo in obrtništvo. Nam Slovanom ni treba velikih programov, temuč živih stikov. Vsi slovanstvo stiki pa morajo biti zasnovani na temelju vzajemnosti, na temelju „do, ut des“. Sicer bi mogli doživeti reakcijo proti slovanstvu nositeljem kulture. — In tako vidimo po desetih letih bujno kiliti seme, ki smo ga na prvem shodu s tresočo roko posejali. Slovanstvo častikarjem je to najlepša tolažba in vzpodbuja za nadaljno delo v prospeh vsega Slovanstva.

Holečkov referat je bil z odobravanjem sprejet. — G. dr. Ostaszewski-Baranski je predlagal, naj se resolucijo na praskem kongresu pripravi. — Delegat g. Markov (ruski poslanec iz Galicije) je predlagal resolucijo za enakopravnost Rusov v šolah v Galiciji. — Delegat g. Lasakowicki je pojasnoval, da je ruski narod v vseh šolah v Galiciji dana prilika, se učiti svojega materinega jezika poleg poljskega deželne jezika. Govornik ni nasproten zahtevam Rusov, a se naj sami pobrigajo za učenje svojega materinega jezika. Govornik je opozarjal, da se v Rusiji Poljaki mnogo bolj zatirajo, kakor Rusi v Galiciji. Končno je svetoval, naj se provincialna vprašanja rešujejo na domačih shodih in zborih. — Delegat pl. Stahovič (Rus) je odgovarjal, da se Rusi sramujejo krivice, ki se gode krvnim bratom, a zato želijo, da se take sirovosti ne vlačijo na javne razprave. — Delegat g. Ant. Černy je predlagal resolucijo, da 8. kongres slovenskih častikarjev z veseljem pozdravlja dobro voljo glede zblizevanja poljskega in ruskega naroda v Galiciji, kakor je bilo to izrečeno na slovanstvu shodu; poljsko in rusko častikarje naj deluje na to, da se zblizanje uresniči v duhu želj poprejšnjih častikarskih shodov, in sicer na temelju ravnopravnosti, svobode, enakosti in bratstva, ker je brez takega sporazumljenja uresničenje slovanstvo politike nemogoče. — V debato so posegli še Ščavinski (Rus), Ante Radić (Hrvat) itd.

O vseslovanstvu tiskovnem uradu.

Poročal je g. pl. Stahovič (Rus). Govornik je pojasnjeval razmerje med starim slavjanofilstvom, ki je je pozneje spremenilo v rusofilstvo, ter rodilo podnapačnim mnenjem, da je slovanstvo mogoče samo pod ruskim absolutizmom in pravoslavjem, mnogo slabih sadov. To naziranje je postalo odločno tudi pri novoslovanstvu. Da se pojasni vse to razmerje, je treba slovanstva organa, ki ne more imeti drugega namena, kakor postaviti osvobodjenje slovanstva na podlagi medsebojnega spoznanja. Spoznavanje je torej namen skupnega organa, a pravo spoznavanje je mogoče samo potom iskrenosti, odkritosti in svobodnega izražanja. Resnica nad vse. Proč s predsodki. V veri sami vase in v svojo resno voljo moremo uresničiti idejo novoslovanstva. Slabosti ima vsak, sila naša pa leži v medsebojnem zaupanju. Tu je naše delo. Govornik je prepotoval vse slovanstvo zemlje in pozna razmere na lastne oči. Na podlagi teh opazovanj podaja svoj predlog o skupnem organu. Popolnost takoj ni mogoča, vse se v življenju spopolnjuje, kjer je resno delo. Govornik predlaga uredbo skupnega slovanstva organa na sledečih točkah: 1.) Skupni organ ne more biti dnevnik, ampak tednik ali mesečnik. 2.) Tiskal naj bi se v štirih slovenskih jezikih (ruskem, češkem, poljskem in srbskem). (Omogočen je seveda tudi vsak drugi slovanstvo jezik.) Želeli pa je zaradi splošnega razumljenja da se sprejme manj jezikov. Tiskali bi se v njem gotovi članki tudi v francoščini, zaradi informacije v tujini. 4.) Osrednja redakcija bi naj bila v Pragi. To pa pred vsem zaradi tehničnih razmer. 5.) Posebne redakcije bi naj bile v Petrogradu ali Moskvi, za Ruse, v Varšavi ali Krakovu za Poljake, v Zagrebu ali Belem gradu za južne Slovanse. 6.) Posebna komisija naj izvrši tehnične priprave. 7.) Kapital naj se zbere takoj po podpisih pri čemer naj prispeva Rusija 20%, Čehi in Poljaki 20%, Bolgarija in Srbija 10%, Hrvatska in Slovenska tudi 10%. 8.) Izvršitev naj se omogoči s tem, da se obrne kongres na vse publiciste in literate, ki naj prispevajo po najboljših močeh. 8. Organ naj začne izhajati 1. januarja 1909. — Gospod R. Pustoslavšek (Slovenec) je predlagal, naj se izpremene nekatere točke, predvsem se naj mesto besede „srbsčina“ postavi srbo-hrvaščina. Govornik je mnenja, da se to važno vprašanje naj izroči posebnemu odseku, da izdelajo prihodnjega kongresa konkretne predloge. — Predsednik g. Holeček je mnenja, da

se naj o stvari obravnava prihodnji dan. — Delegat g. Frangja (Bolgar) je zagovarjal svobodo jezika, vsak narod naj ima svoj oddelek in svoj časopis. G. Markov je zagovarjal celokupnemu organu, ter predlagal, naj se proglasi „Slovanstvo“ (poljski) ter „Slov. izvestja“ (Petrograd) za slovanstvo organe. Treba je le še organa za Jugoslovane. Bilo bi bolje, da žurnali vršijo svojo dolžnost, da Slovani v svojih časopisih podpirajo medsebojno spoznanje. — Del. g. pl. Stahovič je zagovarjal svoj predlog. Posamezni častikarji so lahko strankarski. Skupen organ mora gojiti skupnost. Stojimo na novih tleh in treba je začeti z novo organizacijo. Skupni organ ne sme biti političen, temuč informativen med Slovani. — Gosp. Pustoslavšek je predlagal konec debate in izvolitev komisije, ki naj jutri po resnem razmotranju predloži svoje načrte. — V debato so še posegli Ščavinski (Rus) Ante Radić (Hrvat) in dr. G. Radić je predlagal, naj bi se predlogi združili, ker bi ne bilo težko v smislu novoslovanstva razširiti „Slov. Pehled“ in „Slov. Slowianski.“ Ta dva organa zaslužita, da se jima na ta način izkaže zaupanje. — Posredovalen predlog je bil sprejet ter se bo vršilo zborovanje jutri.

Banket.

Zvečer je priredila mestna občina za vse goste skupni obedi v hotelu „Union“. Uprava tega hotela se je pri tem izkazala, da je popolnoma kos tako veliki nalogi. Banket je bil pripravljen vzorno in točno, tako, da so se gostje vprav divili. — Vrsto napitnic je otvoril župan ljubljanski, poslanec g. Iv. Hribar, ki je pozdravil slovanstvo goste v njih jezikih. Govoril je nekako takole:

Вотъ первый разъ сегодня, какъ члены всей славянской семьи собираются въ Любляни. С скромною нашою столицей видна уже разная рода сѣзды, была тоже свидѣтельница конгресса коронованныхъ головъ; но сѣзды, на которыхъ брали въ участіе за такими важными цѣлями всѣ славянскіе племена, представляли бы нашему времени, времени то сословныхъ организацій.

Lecz co zjazd dzisiajszemu przydawa zwlaszcze potężne znaczenie to okolicznosc, iż bierzą w niem udział w brackiej swornosci Polacy i Rosyane. My Słowianie, panowie, zawsze zarmuconym sercem patrzyliśmy na różn, które wiekowe udalosci posialy pomiędzy tych dwóch największych i najwazniejszych słowiańskich narodów, dla czego s radością noliczoną pozdrawiamy każdy krok, który wiedze k urownaniu dawnych sporów. Nic ale nie może więcej wpływać do tego, niżeli częste wzajemne stykanie się.

Proto, panowie, nasi česti bratři, tyto pionirove praktické vzajemnosti slovanstvo získali sobe neocenitelných zasluh tím, že postarali se o podklady takovým stykům mezi slovanstvími národy vůbec a mezi bratři ruskými a polskými zvlášť. A právě myšlenka založení odborní a stavovské organizace pro slovanstvo novinaře, tyto nositele a zastance velkých ideí a velkých cílů, jest výbratná zásluhou českých našich bratři.

Osvjedočen sam gospodo, da če upravo ova organizacija uroditi znamenitim plodom za stališki ugled slavenskih novinarja. Istina, u današnje vrijeme neima več nikoga, koji bi ne priznavao ogromnog upliva, koji vrši novinarstvo na javno mnenje; ali ima zato još ipak dosta ljudi, koji odozgo gledaju na one, koji svoje snage i svoje znanje posvetišu novinarskom djelu. Na Vas je, gospodo, da dokučite tomu; na Vas i na Vašoj organizaciji je, da si stečete ugleda i poštovanja, koje Vam dolikuje, kao vojnicima najveće i najjače velevalisti.

Вашитъ сѣятельная оице не съ свршили, а вѣче това за што разправяхте до сега и каквото разправяхте, доказва, че стремитѣ за ясно зачтана цѣль. Славянскій миръ пакъ, на когото служите съ разумъ и сърцето си и които очаква отъ Вашата работа и Вашитъ трудъ реални успѣхи, гледа днесъ плъненъ отъ надежда и похвалне въ бѣлата Любляна, в имени катере Вас, господа славна најискренее и најприсрѣчно поздравляемъ.

Grof Bobrinski je izvajal v svojem govoru, da je sedanja Rusija polna bolesti in nepopolnosti, toda ideja o Slovanstvu se je oživela po vseh njenih mestih. Rane, ki so nas skelele, so nas pripravile do spoznavanja slovanstvo misli. Danes je Rusija prenovljena in povzdignjena ter ne bo molče gledala na slovanstvo gibanje, ampak bo aktivno nastopila s svojimi novimi silami.

G. Doboszinski, urednik „Nove Reforme“ in bivši podpredsednik poljskega kola, je proslavljal slovanstvo solidarnost in nadarjenost Slovincem. Svoj govor je zaključil v proslavo Primoža Trubarja.

G. Sokol (Čeh) je napil procvitu Jugoslovancov in slovanstvo vzajemnosti sploh.

G. Frangja (Bolgar) je napil Slovincem sploh, pred vsem pa županu Iv. Hribarju.

G. dr. Surmin (Hrvat) je govoril o idealni hrvaško slovenski vzajemnosti ter napil županu.

G. Hraskey (Čeh) je govoril najprej slovenstvo. Želel je vzajemnosti nele v politiki, temuč tudi v narodnem gospodarstvu. Naglašal je politično moč častikarstva ter napil Slovincem.

G. pl. Stahovič (Rus) je napil slovenstvu žentvu in slovanstvu žurnalistinjam.

G. dr. Rat (Slovak) je govoril o obupnem položaju Slovanov na Ogrskem ter napil slovenstvu narodu kot najslabnejšemu v političnem in gospodarskem oziru s Slovaki.

G. prof. Pavlovič (Srb) je napil slovenski omladini.

G. dr. Černy (Čeh) je napil slovenstvu skupnemu kulturnemu delovanju. — Zaključno besedo je imel g. dr. Triller, ki je podal v zvišenih prisposodobah sliko Slovanstva ter še enkrat vse goste najpristnejše pozdravil v imenu mestne občine in ljubljanskega prebivalstva sploh.

(Dalje prihodnje.)

Delegaciji.

Dunaj, 8. septembra. Skupni ministrski svet v Budimpešti se je bavil z določitvijo predlog, s katerimi stopi vlada pred delegacijo. Najvažnejša stvar je poročilo ministra Buriana o njegovem potovanju po Bosni z ozirom na zahtevo po ustavi za okupirani deželi. Različna znamenja kažejo, da vladajo v ministrskih krogih jako nasprotujoča si mnenja, kaj kaže storiti glede Bosne in Hercegovine.

Nemška nasilnost.

Dunaj 8. septembra. Nemški nacionalisti pripravljajo demonstracijo, s katerimi hočejo preprečiti, da bi postal znameniti češki glasbenik Oskar Nedbal prvi dirigent na ljudski operi. „Allg. Ztg.“ obsoja to početje kot kretinsko poudarjajoč, da je Dunaj že itak na dovolj slabem glasu.

Nova kriza v Srbiji.

Belgrad, 8. septembra. Pri volitvi v narodno skupščino je propadel minister zunanjih del dr. Milovanović in je bil izvoljen staroradikal Uzunović. To je tako težak udarec za vladu, da je ministrska in parlamentarna kriza skoro neizogibna, ker je volitveni poraz ministra Milovanovića eklatantna nezaupnica.

Tolstoj.

Petrograd, 8. septembra. Vlada je vsem časopisom zagrozila z zapleno in zaprejem tiskarn, če bi pisali o političnem in socialnem pomenu spisov Leva Tolstega. Vzlic prepovedi pravoslavne sinoda, praznovati osemdesetletnico Leva Tolstega je akademija znanosti v Petrogradu sklenila izročiti Tolstemu posebno addresso. Gledališčem je vlada prepovedala prirediti slavnostne predstave in če bodo 10. t. m. uprizorila kako igro Tolstega, ne sme na lepaki biti zapisano, da se s predstavo proslavi Tolstega 80letnica.

Maroko.

Pariz 8. septembra. Minister zunanjih del, Pichon, je ministrskemu svetu že predložil načrt note, ki jo Francija in Španija razpošljeta velešilam zastran Maroka. Francija in Španija sta se že popolnoma zedinili glede garancij, ki jih naj zahtevajo velesile od novega maroškega sultana, ako naj bo pripoznan.

Pariz 8. septembra. Polkovnik Alix je s svojim oddelkom pri Djerfu premagal 5000 moč rodu Harka in jih popolnoma razgual.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. septembra.

— Na kongres slovenskih častikarjev so prišli: Vladimir grof Bobrinski, poslanec v gosudarstveni dumi v Petrogradu, general Volodimirov iz Petrograda, Aleksander pl. Stahovič, zastopnik vse-ruskega častikarskega kongresa, profesor Mikš iz Novočerkaska, dr. Adam Doboszynski, bivši drž. poslanec v Krakovu, pl. Chamiec iz Varšave, dr. Nikolaj Glebovickij, ruski državni poslanec iz Galicije, Vladimir Hraskey, državni poslanec, Praga, Vaclav Klofač, državni poslanec, dr. Antonin Hajn, drž. poslanec, Praga, Frangja, urednik „Bilgarije“ in bivši predsednik bolgarskega sobranja v Sofiji, prof. Mile Pavlovič iz Belgrada, Nadežda Petrovičeva iz Belgrada, I. Petrovič iz Banjaluke, dr. Gjuro Surmin, saborski poslanec v Zagrebu, dr. Rath, dr. Blaho, I. Stjepanek, urednik „Ludovih Novin“ (Slovaki) Matko Mandić, državni in deželni poslanec v Trstu, prof. Schmidt, urednik „Česke korespondence“ v Pragi, Kazimierz Pollack, urednik „Kurjera Warszawskiego“ iz Varšave, dr. Czarowski iz Berolina, Boleslav Lewicki z gospo iz Lvova, Bronislav Laskownicki „Nowa Re-

orma", Krakov, dr. Ostaszewski-Baranski, "Dzienik Polski", Lvov, Aleksander Milski s gospo, Lvov, Jos. Hoiachek, podpredsednik "Zveze" Praga, Jos. Kallach s soprogo, "Narodni Listy", Praga, Jos. Vejvara, tajnik "Zveze", Praga, Jos. Miskovsky, blagajnik "Zveze", Ceski Brod, Wladyslaw Zabawski, Tesin, Bohumir Knecht, Olomuc, Ivan vitez Lhotak, "Venkov", Praga, Jar. Zajicek, "Hlas Naroda", Praga, I. Hejret, "Narodni Politika", Praga, VI. Weinerek, šef češkega oddelka uradnega korespond. urada v Pragi, A. Ščavin-ski (Rus) urednik z Dunaja, I. Zalnó, "Plz. Listy", Plzen, Fr. Nepily, "Plz. Kraj", Plzen, Osip Markov z gđ. hčerko, ured. "Halicanina", Lvov, Anton Černy, ured. Pizen, dr. Vratislav Černy, Praga, J. Prokesz, "Nov. Ref.", Lvov, J. Haverá, "Den", Praga, K. St. Sokol, "Kronika", Praga, V. Wilder, "Pokret", Zagreb, Iv. Gršković, "Obzor", Zagreb, dr. A. Radić, tajnik, "Matice Hrvatske", Zagreb, indr. Bjelovučić, "Narodni List", Zader in Fr. Kučinić, "Tršćanski Lloyd", Trst. Slovenskih udeležencev kongresa ne navajamo. V Ljubljani sta tudi grofica Choloni-ewska in grofica Potocka.

Slomškariji v Boh. Bistrici. Istočasno, kakor "Zveza učiteljskih društev", so imeli tudi Slomškariji svoje zborovanje. Prvi so se zbrali v Gorici v impozantnem številu, drugi so se sešli v Boh. Bistrici, a morala je biti prava in velika revščina, ker se "Slovenec" ne upa povedati, koliko jih je bilo in koliko jih je. "Zvezi" je 2061 članov, pri Slomškarijih pa komaj par tucatov. To priča dovolj, kak pomen ima vsa slomškarija sploh in kak pomen njen shod v Boh. Bistrici. Na shodu je nastopil tudi dr. Lampe. Med drugim je rekel: "Dežela je dolžna krščanskemu učitelstvu dati, kar mu g.e. Toda poudarjam, samo temu v polni meri, ki vzgaja mladino v pravem krščanstvu. Oni pa, ki so sovražni ljudstvu, naj ne pridejo, da bi jim dežela dala, česar ne sme in ne more." Menda se ta modrost dr. Lampe nanaša na nujno potrebno zvišanje učiteljskih plač. Ne dvomimo čisto nič, da ima dr. Lampe dobro voljo, razdeliti učitelstvo na krščansko in nekrščansko, to je na klerikalce in neklerikalce in da bi klerikalce rad zvišal plače, neklerikalce pa utopil v žlici vode, a vzelo temu so njegove besede samo "flavze" in prav nič drugega kakor "flavze", ki se ne bodo nikdar uresničile. Nikdar! Kar se pa tiče sovražnikov ljudstva, je že davno po vsem svetu zmagalo spoznanje, da so največji sovražniki ljudstva klerikalci in da stori dobro, ljudstvu koristno in bogu dopadljivo delo, kdor izganja temo iz človeških glav. V ostalem pa naj si dr. Lampe nikar ne domišlja, da pripisuje učitelstvo njegovim besedam kak po men. Govoril je kakor vedno z namenom, da bi učitelstvo teroriziral, a tega terorizma se nihče ne boji.

Prvi zaupni sestanek slovenskih svobodomislecev je bil nepričakovano zelo obiskovan. Udeležili so se ga prijatelji Svobodne Misli iz vseh slovenskih dežel. Natančnejše poročilo sledi.

"Pozitivno znanstveno delo teologov" katoliške in pravoslavne cerkve se je pečalo z neizmerno važnim problemom: Kaj je prav, raba skvašenih ali neskvašenih kruhov pri maši. V rezni primeren tema za "pozitivno znanstveno delo", od katerega je odvisno dušno izveličanje ali pa večna poguba vernih. Kaj bi neki rekel Kristus o ljudeh, ki se imenujejo njegove namestnike na svetu in ki trajajo svoj čas na tak način in begajo ljudi s takimi "vprašanji"?

Iz sodne službe. V področju graškega nad sodišča je imenovan za avskultanta G. A. d. m. B. n.

Iz šolske službe. Dosedanja provizorična učiteljica v Metliki gđ. Pavlina Bayr je premeščena v enaki lastnosti v Črnomelj na dekliško šolo. Absolvirana učit. kandidatinja gđ. Albina Lajovec je imenovana za provizorično učiteljico v Šmartnem pri Litiji. Dosedanja provizorična učiteljica v Trzinu gđ. Gabrijele Čerov je premeščena v isti lastnosti v Št. Jernej, dosedanja suplentinja na Raki gđ. Ano Goli pride kot provizorična učiteljica v Trzin, provizorična učiteljica v Bučki gđ. Terezija Juvanc je imenovana za provizorično učiteljico v Veliki dolini, izprašana učiteljska suplentinja gđ. Ljudmila Odlasek pa za provizorično učiteljico v Trebelnem. Dosedanji provizorični učitelj v vodja šole na Svetem Vrhu g. Tit Grčar je premeščen v isti lastnosti v Trebelno.

Velik koncert bo danes zvečer ob 8. uri na čast slovenskim časnika-riem v veliki dvorani hotela "Union". Sodelujejo "Društ. godba" ter pevski društvi "Slavco" in "Ljub-ljanski Zvon". Vstopnina 1 K. Poziv-ljamo slovensko občinstvo, da se v kar največjem številu udeleži tega

koncerta in se poslovi od slovenskih časnika-riev, ki zapuste jutri Ljubl-jano. Opozarjamo, da dirigira druš-veno godbo sam kapelnik G. Talich in da so na vsopredu same izbrane skladbe, ki jih je pravi užitek poslušati.

Razstava "Otrok" je bila vče-raj ob 9. zjutraj odprta v "Narodnem domu". Z ozirom na časnika-riški shod in na Trubarjevo slavnost se je otvoritev izvršila v naj-odjem krogu. Izmed ljubljanskih slo-venskih trgovcev, ki zaslučujejo vse priznanje in največjo pohvalo, so udeleženi pri razstavi sledeče tvrdke: Avg. Berthold, Bonač Iv., Ču-den Fr., Dobrič Emil, Gričar & Mejač, Br. Hlavka, Jager Toni, Kanc Anton, Kracmer Al., Ko-vač Fr., Krejčí Anton, Magdič Pavel, Naglas J. J., Pakič-Rohr-man, Podkrajski Jos., Sarc Anton, Schneider-Verovšek, Schwentner Lav., Vidmar Jos., Zalaznik Jakob. Vse tvrdke so se izredno potrdile ter je ta del raz-stave prav posebno lep, saj gg. tr-go-vci uprav tekmujejo med seboj, kdo opremi lepše in bogatejše svoj oddelek. Vsekakor je razstava v resnici lepa, velika, zanimiva in razno-vrstna ter je zato pričakovati naj-mnogobrojnejšega obiska. Vstopnina znaša 40 v, katalog velja 60 v. Opo-zarjamo na razstavo tudi cenjene slo-venske goste, ki najdejo na njej mnogo slovenskega, pristno narod-nega!

Odbor "Presvete" se je kon-stituiral v seji dne 7. t. m. takole: iur. Fran. Trampuž, predsednik; iur. Josip Klepec, podpredsednik; iur. Vladimir Kreč, tajnik; iur. Ivan Zorman, blagajnik; st. vet. Ignac Slajpah, knjižničar; iur. Fran. Šorn in iur. Karl Tekav-čič, namestnika; iur. Albin Pleš-ko in st. agron. Albert Veder-njak, preglednika.

Zveza učiteljskih društev je imela svoje letošnje glavno zborova-nje v Gorici. Udeležba je bila mno-gobrojna in se je shod izvršil impo-zantno in sijajno. Zaradi preobilice gradiva smo morali poročilo odložiti za jutri.

Politično, gospodarsko in iz-obrazovalno društvo za vodnatski okraj priredi v nedeljo 13. t. m. ve-liko ljudsko veselico na vrtu gospe Draškove v Bohoričevih ulicah. Dol-žnost vseh naprednih krogov je, da posetijo to veselico in stem pomorejo društvu do boljšega gmotnega uspeha. Čisti dohodek je namenjen za povečanje knjižnice.

Neporavane račune od so-kolske veselice z dne 6. septembra na Ledini blagovolite poslati do 10. t. m., da se čim preje račun zaključí. — Telovadno društvo Sokol I. Ilirske ulice 22.

"Südmarka" v Beljaku. Glavno zborovanje ni bilo niti posebno ob-iskano niti kako posebno pomembno, dasi je "Südmarka" namenjena prav slovenskim krajem in ima na Štajer-skem in na Korškem svojo glavno zaslombo. Na zborovanju so bru-sili nože, da bi ž njimi pokon-čali slovanstvo. Poučno za nas je, da hočejo Nemci v gospodar-skem oziru začeti najbrezobzirnejšo vojsko zoper Slovence. Brez ozirov se je oznanjevalo, da je Slovenec treba najprej gospodersko uničiti, ker bodo s tem uničeni tudi narodno. Pridrujemo si, da se še povrne k temu zborovanju, ko bo objavljeno natančnejše poročilo.

Ministrski predsednik baron Beck na Goriškem. V ponedeljek je obiskal baron Beck s svojo so-progo Građež in Oglej. V Građežu ga je pričakovala velika množica, po mestu so vihrale zastave. V Ogleju si je ogledal baziliko. Spremljala sta ga poslanca Faidutti in Bugatto. Zvečer se je pripeljal ministrski pred-sednik v Gorico ter prenočil v hotelu "Südbahn"; večeraj zjutraj se je ob najkrajšem vremenu odpeljal s svojim avtomobilom po Soški dolini skozi Tolmin, Kobarid, Bovec, čez Predel na Korško ter se ustavil v Celovcu h kosilu.

Zaklal je v Apačah pri Ptuj, občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju, dne 6. t. m. zvečer 18letni sin Franc Zajo, kmečki sin, 17letnega to-variša Janeza Kavčevića. V neki hiši so dekleta pletla vence za ženitovanje in zvečer so tja prišli — kakor obi-čajno — tudi fantje; ko pa sta se imenovana nekaj sporekla, je zabodel Zajo Kavčevića tako močno v levi bok, da so mu takoj čreva izstopila in je danes, 7. t. m., dopoldne po groznih mukah umrl. Morila so za-prili. Opomniti je še, da imajo tamkaj celo vrsto klerikalnih društev, mla-deniško in deviško Marijino družbo, pa v kljub temu se gode taka gro-zodejstva. Udeleženci so vsi, fantje in dekleta, v "Marijini družbi".

Kolo je bilo ukradeno v so-boto opoldne pred justično palačo I v a n u P o ž e n e l u, zasebnemu uradniku v Ljubljani. Kolo je tvrdke Puch. Na notranjih ceveh je vtisnjeno lastnikovo ime.

105 štiri- in petperesnih de-telj je nabrala v teku pol ure na škofovem svetučenka Minka Špan.

Poročil se je Škofji Loki po-sestnik in trgovec g. Josip Deis-inger z gđ. Pavla Kašmar. Bilo srečno!

Tele se je obesilo. Dne 31. avgusta je bilo v Domžalah na vo-zove naloženo 12 komadov živine. Med živino je bilo tudi neko tele privezano na vrvi, ki se je med vož-njo zapelo med rogove neki kravi. Krava je vrv nategnila in ko so v Seženi odprli voz, so našli tele obe-šeno, mrtvo.

Til uzumoviče so ujeli v petek v Mariboru. Trije fantje, vsi še nedo-letni so v Gradou vlomili v gostilno "k mestu Fürstenfeld" in vzeli 600 K, katere so si razdelili, se peljali v Ma-ribor, kjer so si nakupili obleke, ure, verižice itd. ter potem popivali v Götzevi restavraciji. Ljudem se je je-šudno zdelo, da razpolagajo fantiči s tolikim denarjem in so jih naznanili policiji.

Proti zvišanju cen voznih list-kov na Južni žel. Mestni svet graški je razposlal vsem glavnim mestom de-žel, po katerih tečejo proge Juž. žel. poziv naj se združijo k skupnem od-poru proti zvišanju cen za vozne listke na Južni železnici.

Uboj. V Sv. Lovrenou nad Ma-riborom so neznani ubili hlapca P e t r a Sch weigerja. Našli so ga z ubito črepinjo.

Kamenito otroško rakev so našli na vrtu učitelja Čeha v Ptuj. Rakev je iz starorimskih časov in pride v ptujski muzej.

Zaradi nesrečne ljubezni se je zasturil v Trstu 26letni mizar Alojzij Petropoli.

Zblaznela sta v Trstu delavca Ceprenič in Valentič. Od-dali so ju v blaznico.

Kinematograf Edison na Du-najski cesti nasproti kavarne "Evropa" ima od danes do vštete-ga petka sledeči velenanimv spored: Iz Bretagne: Pont l' abée. (Interesantna po naravi posneta projekcija). Afera v selekt-hotelu. (Komično). Pustolovci II. Pretresljiva drama v 32. slikah). Potovanje po Štajerskem. (Interesantno, po naravi posneto). Umetni sok. (Komično). Ako bi ne bilo predstave v "Elite Biographu" bo ta predstava v "Kinematografu Edison". Ta predstava traja od 8. do 10. zvečer. — Slavno občinstvo se opozarja, da se sedanje ime tega podjetja, "Edison", izpremeni z 12. septembrom v "Kinematograf Pathé". Ob enem so se naročili naj-novejši aparati te prve pariške tvor-nice.

Orožništvo v Šiški je minoli teden aretovalo 33letnega Blaža Er-javca iz Dvora pri Št. Vidu, kateri je sumljiv, da je dne 21. m. meseca ukradel v šentvidski župni cerkvi na-biralnik, potem ga pa pri železniški progi s slo odprti ter pobral iz njega denar, nabiralnik pa vrgel v grmovje. Erjavca je izdal predpasnik iz vreče, kateri se je tudi našel v grmovju poleg nabiralnika. Izročili so ga de-želnemu sodišču.

Poskušen samomor. V pone-deljek zvečer je prišel 40letni čevljar Peter Šavs, rodom iz Naklega pri Kranju, k svoji ženi na Krakovskem nespisu šte. 10, s katero ne živita skupaj in jo nagovarjal, da se zopet sprijazni z njim. Ker mu je pa žena to odrekla, ji je zagrozil, da bo de-nar, ki ga ima, vrgel v grmovje. Erjavca je izdal predpasnik iz vreče, kateri se je tudi našel v grmovju poleg nabiralnika. Izročili so ga de-želnemu sodišču.

Tepež. Sinoči se je v neki go-stilni v Soteski stepla pet fantov in pri tem neki Miklavčičev zabodel z nožem 21letnega hlapca Antona Gre-gorca in 21letnega posestnikovega sina Jož. Kosa, katerega je tako sunil, da so morali takoj poslati v Ljub-ljano po zdravnika. Oba imata iti v kratkem k vojakom.

Hudo želo je imel v soboto zvečer neki pleskarski pomočnik. Ko je prišel v gostilno na Rimski cesti št. 4, je zahteval kar dva litra vina. Ker je pa že preje dolgoval natakarioci, mu ta brez denarja ni hotela vina dati, jo je začel pretepavati in jo na glavi poškodoval.

Požar. V soboto teden proti ve-čerju je pričelo goret v vasi Zaloše, ki leži med Podnartom in Otočmi, župnije Dobrava pri Kropi. Dvema posestnikoma je pogorelo vse, hiša in hlev. Drugo vas so ljudje rešili, ki so delali z velikim pogumom. Ena hiša se je vnela petnajstkrat in so jo ven-dar rešili. Gasilec so se srajoe na hrbtu vnela, a niso se hoteli umak-niti. Ponesrečenca sta potrebna po-moči. Eden si je ravnokar vse novo naredil, a pogorelo mu je, predno je noter prišel in ga je zato obdušno zadelo. Drugi pa je že sicer potreben.

Izsiljevanje. V Dobovcu pri Ro-gatcu je posestnik Andrej Bele zvezal odslužnega vojaka Nikolaja Smre-kega na vratu, rokah in nogah in zahteval od njega 5 K. Šele ko jih je dobil, ga je odvezal. Moral se bo zagovarjati pred sodiščem zaradi iz-siljevanja in omejevanja osebne svobode.

Cez štiri leta je prišel ptiček zopet v kletko. Še leta 1904 jo je prisiljenec 38letni Anton Krelber rodom iz Ostrožnega brda popihal od zgradbe hiše "Avstroogrške banke" in se ta čas klatil po raznih krajih ter se pre-življal s tatvinami. Te dni so ga pa zalogili pri nekem vlovu na Reki in tako je ta silno nevarni tat zopet v varnosti.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ame-riko 15 Slovencev in 10 Hrvatov 25 Hrvatov je šlo v Heb 15 in Imost, v Ljubno je šlo 10 Slovencev v Lino je šlo 10, na Dunaj pa 15 Kočevarjev. Iz Amerike se je pripeljalo 400 Hr-vatov in Ogrov. — V ponedeljek je šlo v Ameriko 20, v Beljak pa 11 Hrvatov. 32 Lahov se je vrnilo iz Kočevja v svojo domovino.

Izgubljeno in najdeno. Gospa Marija Tomčeva je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Ivana P. je izgubila denarnico, v kateri je imela 9 K. — Služkinja Ivana Hri-barjeva je izgubila srebrno žensko uro, vredno 16 K. — G. Julija Stim-čeva je izgubila ženski rumen pas. — Trgovci G. Matija Herman je izgubil zlat prstan z briljantom vreden 80 K. — G. Ana Hiršmanova je izgubila bel solčnik. — Neka dama je našla de-narnico z manjšo vsoto denarja. — Slugova žena Marija Svetetova je našla srebrno žensko uro. — Prstav G. Anton Gutnik je našel nekaj de-narja. — Ga. Marija Šimenčeva je izgubila zlat prstan z belim kamenom. — Neka gospodična je izgubila de-narnico, v kateri je imela 6 K de-narja. — Poštni ekspedijent g. Frau Kosmač je našel denarnico z manjšo vsoto denarja. Pomočnik Jakob Miklič je našel denarnico s srednjo vsoto denarja. — Trgovski sodrnik gosp. Albert Kantz je izgubil srebrno kratko verižico. — Na južnem kolodvoru sta bila izgubljena, odnosno najdena dva dežnika, dve palici, slamnata torbica in kovčeg z obleko. — Izgubila so se damska očala "Stecher" večeraj dopol-dne od železniškega prehoda pod Ti-volijem po glavnem drevoredu ali po stranski poti do drsališča. Pošteni najditelj se prosi, da naj jih proti primerni nagradi izroči v upravnistvu "Slovenskega Naroda".

Društvena godba Ljubljan-ska koncertuje jutri zvečer v ho-telu "Ilirija". Začetek ob 8. zvečer. Vstop prost.

Drobne novice.

Zdravstveno stanje Tolstega. Kakor se poroča iz Tule, se je zdrav-stveno stanje Tolstega znatno zbolj-salo. Bolečine v nogah so ponehale, vendar je Tolstoj še v postelji.

— Tolstojeva 80letnica. Vsem listom na Ruskem se je prepovedalo pisati ob Tolstojevi 80letnici o nje-govih političnih mislih in njegovem pomenu. Kateri list bi se pregrešil zoper to, ga zatro in tiskarno zapro. Verski Tolstojevi spisi, ki so izšli v inozemstvu, so zaplenjeni. Peterburška akademija znanosti bo kljub prepovedi odnotnega svetega sinoda izročila jubilatno adresno, pisano v prisrčnih besedah.

— Justični minister slepar. Biv-si danski justični minister Alberti se je sam-javil oblasti, da je izvršil mnogo velikih sleparij in ponare-janj.

— Osem oseb se je zasturilo v Ramsdorfu na Holsteinskem, ker so jedle strupene gobe. Veliko več jih je obolelo za tem.

Izpred sodišču.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča Roparski umor dekana Erjavca.

V nedeljo, dne 14. junija t. l. je opravil dekan Erjavce v Vipavi zjutraj prvo cerkveno opravilo, kar je vedno storil, da je bil potem raz-nim strankam na razpolago. Izplače-val je dnino in odredoval delo za prihodnji teden. Pangero je šel dne 12. junija t. l. peš iz Trsta do Se-žane, kjer je prenočil; drugi dan je prišel v Vipavo, ter na prostem pre-nočil. Obdolženec je dobro vedel, da je dekan ob 10. v svoji pisarni. Vti-hotapil se je pri zadnjih durih v župnišče, ne da bi koga srečal. De-kan je sedel, ko je vstopil Pangero, pri pisalni mizi. Obdolženec trdi, da ni imel namena gospoda usmrtiti, pač pa ga je prosil podpore za po-potovanje v Ljubljano, ker je imel namen, iti v bolnico. Pangero trdi, da ga je jel ta zmerjati z lumpom, barabo in delomvrčnem, kar ga je tako ujezilo, da ga je jel udrihati s kamnom, katerega je v žepu seboj prinesel, po glavi, nato je pa zagra-

bil na mizi ležeče škarje in mu ž njim zadal 43 ran, od katerih je bila ona na vratu smrtna, več drugih je bilo smrtnonevarnih, nekaj pa lahkih okvar. Storilec pravi, da je iz mize vzel štiri petkronske tolarje in 10 za-vitkov drobiža, nato pa pobeignil čez vrt na goro preko Vipave. Ljudje, ki so kmalu zvedeli za ves dogodek, so hiteli po sledovih za morilecem, a ta je, da bi laže bežal, vrgel nekaj zavit, kov proč, potem pa odskočil v stran ter se vrgel pod neki grm na zemljo, med tem ko so preganjalci naprej dirjali. Dekanova nečakinja Ivanka Novljan je bila prva, ki je prišla k umorjenemu stricu. Služkinja Anto-nija Pregelj je opozorila kuharico Novljan, da je pri gospodu nekaj padlo. Ta je nesla dekanu čaj, ko pa vstopi v pisarno, videla ga je krva-večega ležati na tleh; počela ga je z vodo izpirati, močila ga po glavi in prsih, pri tem pa zadela na držaj škarij, ki so tičale do ročaja v vratu, kar je tudi povzročilo smrt; okrvav-ljeni kamen je ležal na pisalni mizi. Pangero je prišel okoli dveh popoldne v Poljšakovo gostilno, spil tam liter vina, potem pa v Štanjelu sedel na vlak ter se odpeljal v Trst, kjer se je sešel s Francetom Tomazičem, s katerim se od otroških let poznata. Temu je rekel: "Sam kufer imam, sem ga v Sežani naberačil." Glede ran na rokah, katere je zadobil pri roparskem napadu, mu je pa omenil, da je prišel v Dolini s fanti skupaj in si prerezal roko. Ko sta popivala po kavarnah in gostilnah, šla sta skupaj spat, a se drugo jutro ločila. Tudi delavec Jernej Vrankar je bil tisti večer s Pangeroem in Tomazičem v starem mestu skupaj. Tudi temu je pravil, da je denar priberačil. Čez dva dni po tem dogodku je prejele orožništvo v Vipavi od tržaške poli-cije brzovajko, da je Viktor Pangero aretiran. Prišel je na rešilno postajo v Trstu si obvezat roko, kar ga je izdalo. Policijski nadzornik Karol Titz je aretiral morilca, ki je mirno pripoznal svoj grozni čin. Tudi pri razpravi je vse priznal, le tega ni maral pojasniti, kako je to, da so se našli poročni spisi Karla Pangeroa, brata obdolženca, okrvavljeni na pi-salni mizi. Kakor je bilo pričakovati, tako se je tudi končala obravnava: Porotniki so Pangeroa spoznali krivim zavratnega roparskega umora in so-dišče je izreкло nad njim smrtno obsodbo na vešalih. S tem se je zadostilo človeški pravici, a Pangero-vevo življenje gre h koncu. Telesna in duševna bolest sta mu izpodkopali zdravje in dnevi njegovega življenja so štetí.

Telefonska in brzovajna poročila.

Ministri na Dunaju.

Dunaj, 9. septembra. Danes se je vrnil minister Bienenrth na Du-naj. Jutri bodo vsi ministri tukaj zbrani. V petek bo po počitnicah prva seja ministrskega sveta.

Demonstracija v Pragi.

Praga, 9. sept. Socijalni demo-kratie so priredili pred stanovanjem dr. Černohorskega demonstracijo. Zoper kartel.

Budejceve, 9. septembra. Trgo-vinska zbornica je z ozirom na podle dolžitve ravnatelja oderuškega žele-zarskega kartela izrekla trgovskemu ministru Fiedlerju, sekojskemu šefu Rösslerju in poslanecu Brd-liku zahvalo in priznanje.

Avdijence v Pešti.

Budimpešta, 9. septembra. Cesar je danes sprejel v daljših avdijencah najprej ministrskega predsednika bar. Becka in potem šefa gen. štaba fom. Konrada Hötendorfa.

Splošno mednarodno položaj.

Budimpešta, 9. avgusta. Jutrišnja seja skupnega ministrskega sveta bo posebno važnost. Kakor se je izvedelo, se ne bo razpravljalo samo o Bosni in Hercegovini, marveč sploh o mednarodnem polo-žaju s posebnim ozirom na Balkan in na Italijo.

Za ustavo v Bosni.

Dunaj, 9. septembra. Z ozirom na naznanilo tukajšnjega oficioznega jutranjega lista, da vlada na noben način neče dati Bosni in Hercegovini ustave, marveč da hoče le usteriti združitev za pripadnike posameznih veroizpovedanj, katere združitve naj bi imele nekaj vpliv na gotove javne zadeve, se vrše med razni-mi slovenskimi in socijalno-demokratskimi delegati po-svetovanja v namen, podati v tem oziru iniciativne pred-loge v delegaciji. Vlado je to pre-cej vznemirilo, posebno ker se boji odkrite kritike bosanske uprave.

Maroko.

Pariz, 9. sept. V bitki dne 7. t. m. je bilo več kot tisoč Maročanov ubitih ali ranjenih.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do
mačega zdravila, katero se dá tako mnogo-
stransko uporabiti, nego „Mollo-vo francosko
žganje in sol“, ki je takisto bolesto utešu-
joče, ako se namaže z njim, kadar koga
trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in
živce krepilno in je zato dobro, da se
priliva kopolim. Steklenica K 1-90. Po poštnem
povzetju pošilja to zdravilo vsak dan
lekarar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik,
DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi
sahtevati je izrečno MOLL-ov prepart,
saznanovan z varnostno namko in pod-
pisom. 6 35-12

Napake dlete odstranja rogaški Sty-
ria-vrelec (zdravilna
voda) k vinu, konjaku itd. je boljši „Tem-
peljski vrelec“.
Dobiva se pri firmah **M. Kastner** in **Peter
Lassnik** v Ljubljani. 3075-2

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda.
Pri igri „šnaps“ v Lukovici, vila Seunig na-
brali 90 b. — V krčmi g. Hočevarja na Mulja-
vi so nabrali sledeči cenjeni svatje 12 K in
sicer I. Kutnar, M. Lampret, I. Bregar, I. To-
kavec, I. Hočevar, I. Hočevar, I. Bregar, Fr.
Strojan, I. Godec, Ivana Jaklič ter Fr. Ada-
miš vsak po 1 K, Roz. Jaklič 40 h in A.
Lampret 60 h, skupaj 12 K z geslom: Bog
rasvetli one, ki so zoper šolo na Muljavi in
zoper našo šolsko družbo. V gostilni „Ker-
že“ v Sodražici nabrala sta g. Amalija Kerže
in g. Evgen Ivanc 11 K. — Vesela družba
pri „lojzetovem Martinu“ v Sv. Križu 10 K
in sicer: g. Vrančič z gospo 2 K, g. Bassin z
gospo 2 K, g. Malnar, Kralik, Drdek, Ko-
drič, Colarič ter Jarkovič vsak po 1 K, skupaj
10 K. — Vesela družba pri „Urbanču“ 5 K.
— Skupaj 48-90 K. — Srčna hvala! — Ziveli!
Za Primož Trubarjev spomenik. —
Neimenovan 5 K. — G. dr. Slane v Novem
mestu 6 K. — Skupaj 55 K. — Ziveli!
Za „Učiteljski konvikl“: G. Vinko
Okorn 6 K, katere je daroval g. Prijatelj iz
St. Janža. — Ziveli! — Vsoto smo izročili g.
J. Dimniku.

**Slovenci in Slovenke! Ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!**

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 306. Srednji srčni tlak 736-9 mm.

septem.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebe
7.	9. zv.	742-1	12-4	sl. sever.	jasno
8.	7. zv.	741-2	6-7	sr. jzhod	megla
	2. pop.	738-8	20-4	sl. svzh.	jasno
9.	9. zv.	738-4	14-4	sl. szah.	jasno
9.	7. zv.	738-0	10-3	brezvetr.	megla
	2. pop.	736-1	22-5		jasno

Srednja včerajšnja in predvčerajšnja
temperatura 12-4° in 16-0°; norm 13-8°
in 15-9° Padavina v 24 urah 66 mm in 00 mm.

3179

Tužnim srcem javljamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancom
prebrižljivo vest o zgubi naše nadvse
ljubljene hčere, sestre in svakinje

Terezije Kuncove

katero je 7. t. m. po kratki mučni
bolezni poklical Vsemogočni k sebi,
prevideno s svetotajstvi za umirajočo.
Zemski ostanke nepozabljene po-
ložili so se danes popoldne položili
k večnemu počitku pri Sv. Križu.
Bodi ji blag spomin!

Globoko žalujoci:

Terezija Kunc, mati. — **Jakob
Kunc,** oče. **Ela, Helena,** sestre. —
Franc, Viktor, Ivan, bratje. —
A. Berthold, svak. — **Franciška
Kunc,** — **Josipina Kunc,** — **Finl
Kunc,** svakinje.

Brez vsakega drugega obvestila.

3178

Tužnim srcem naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancom
žalostno vest, da je naša iskreno
ljubljena mati, oziroma stara mati,
gospa

Marija Stele roj. Murnik

hišna posestnica in gostilničarka
danes, dne 8. t. m. ob 3/4. popold-
ne po dolgi, mučni bolezni, previ-
dena s tolažili sv. vere, v 67. letu
starosti mirno zaspala v Gospodu.
Pogreb nepozabne rajnice se bo de-
ršil v četrtek, dne 10. septembra
ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Pol-
janska cesta št. 26 na pokopališče
k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale
v župni cerkvi Sv. Petra.

Nepozabno rajnico priporočamo
v pobožno molitev in blag spomin.
Ljubljana, 8. septembra 1908.

Anton, Ivan, Blaž, Juri, Pavel,
sinovi. — **Marija, Nežka** omož.
Jereb, Julijana omož. **Eliz,** hčere.

Gospodična

z lepo pisavo, večša strojepisa, želi
službe tudi kot praktikantinja.

Ponudbe pod „tako“ na uprav.
„Slov. Naroda“. 3072-3

Dijaki

iz boljše hiše se sprejmejo na dobro
hrano in stanovanje na Poljanskem
nasipu št. 52/1 I. nadstropje. 3175
Vpraša se pri g. Ravnikarju tam.

Dvoje stanovanj

vsako z 2 sobama in pritliklinami,
pripravi zlasti za penzioniste, se
oddasta v Škofji Loki. 3148-3

Več se izve pri g. Antonu Ho-
manu v Škofji Loki.

Učenec

se sprejme takoj
pri Antonu Bizjaku, krojaču, Pre-
šernove ulice št. 50. 3091-3

Brez preklica ob vsakem vremenu!

Jutri, v četrtek, 10. t. m.

v hotelu „ILIRIJA“

KONCERT

Ljubljanske društvene godbe

Začetek ob 8. Vstop prost.

Za obilen obisk se priporoča

Marija Novak

hotelirka. 3176

Hiša

blizu državnega ko-
lodvora v Sp. Šiški,
obstoječa iz šestih
stanovanj, na lepem
in mirnem prostoru, je naprodaj.

Več se poišve v Kosterjevi
ulici št. 118. 3137-3

Češplje za žganje

več vagonov, se prodajajo po 100 kg
za 8 K, postavljene na vse postaje
na Kranjskem. 3094-4

Naslov: Vučenilc, Ljubljana,
poste restante.

Dva psa (braka)

sta se izgubila na brakadi v Do-
brem polju. Eden je bel in sliči na
ime „Belo“, drugi je bel s črnimi
lisami in sliči na ime „Tek“. 3177-1

Oddati jih je proti primerni na-
gradi pri Jakobu Zalazniku, Stari
trg št. 21 v Ljubljani.

3 mizarske pomočnike

za stavbno delo sprejme takoj v
trajno delo **Franc Kovač**, mizar v
Zgošah, pošta Begunje na Go-
renjskem. 3174-1

3109-1

Mednarodna panorama

Pod trančo 2.

bo v soboto, dne 12. septembra

zopet otvorjena.

! Novost v Ljubljani !

Usled mnogostransko izraženih želja
so se nabavili aparati z zračnim pri-
tiskom in se je začelo s 1. septembrom t. l.

svetovnoznano, od vseh zdravniških kapacitet za želodčne in
prsrne bolezni ordinirano

plzenjsko „prazdroj“ (zimsko) pivo

iz meščanske pivovarne

napolnjevati v steklenice.

Steklenice (10/10 po 60 vinarjev in 5/10 litra — ne 4/10 kakor
so običajne v Ljubljani), po 30 vinarjev se dobivajo

v plzenjskem sanatoriju

„pri Roži“

v Židovskih ulicah v Ljubljani.

Steklenice se bodo dostavljale v za ta namen nabavljenem
vozu dvakrat na dan v hišo, ako se jih najmanj 10 naroči.

Naročila se sprejemajo v točilnici „pri Roži“, kjer naj
blagovoli p. n. naročnik svoj naslov v zato pripravljeno knjigo
vpisati. Tudi potom dopisnice — naslovljene na restavracijo
„pri Roži“ v Ljubljani — doposlana naročila se bodo točno izvršila.

Na deželo se pošiljajo zaboji (25 ali 50 steklenic).

Ako se shrani pivo v kleti s tempera-
turo 8-10° R, se garantira, da bo isto ostalo
14 dni čisto in se bo dobro penilo.

Gg. gostilničarjem, kavarnarjem, trgovcem z jestvinami
i. t. d. se dovoli primeren popust. 3074-6

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombinacijah
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena
druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno
zavarovanje na doživetje in smrt z
manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ma po preteku petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“

45-104

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. — — —
Rez. fondi: 41.335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97.814.430-97 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah št. 12.

Dijak

iz boljše hiše se sprejme na
hrano in stanovanje 3073-3

Več se izve v Prešernovih uli-
cah št. 5, I. nadst. desno.

Uprava mesečnika s postranskimi
podjetji išče

upravnika

od 15. oktobra t. l. naprej. Trgov-
sko izraženi imajo prednost. Plača
po dogovoru. 3157-2

Ponudbe do 18. septembra
na uprav. „Sl. Naroda“ pod „O. Z. A.“

Prodajalka

katera je v papirni in galanterijski
stroki izvežbana

se takoj sprejme

pri

Fr. Igliču

Ljubljana, Mestni trg 11. 3182-3

Za lastnike mlinov!

Prodaje se po nizki ceni:

1 valjar za zdrob (Schrotwalzen-
stuhl) s 4 valjarji.

1 valjar za gladko mlenje s 4 va-
ljarji ter

2 nova „grifana“ valjarja.

Po nizki ceni!

Več se izve v „Občnem kon-
sumnem društvu“ v Idriji (oddelek
valjčni mlin). 3085-3

2716 Glavna zaloga v lekarni 27

Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Primarius

dr. V. Gregorič

Ljubljana

kronska ustna

voda

EUODIN

Zakonito varovano.

Specijalitet za kadičce.

10 do 15 kapljic v kozarec vode.

Cena 2 kroni.

Glavna zaloga v lekarni

Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

Specijalitet za kadičce.

V bližini realke se odda

mesečna soba

ali pa se sprejme dijak iz boljše

rodbine na hrano in stanovanje.

Naslov pove upravištvu „Slov.
Naroda.“ 3159-2

Odda se

velik lokal

pripraven za gostilno, vinotoč ali

izkuh. 3170-1

Več se izve Pred škofijo št. 19.

Špecerijska trgovina

s popolno opravo se da v najem

v Štepanji vasi št. 50. 3103-3

2 dečka

se sprejmeta v stanovanje

v Gradišču št. 7/II. levo.

Natančneje od 11. do 2. ure. 3067-3

Gospodje

ali pa dijaki iz boljše hiše se sprej-
mejo na hrano in stanovanje v
Vodni stezi (Stari trg) št. 1,
II. nadstropje. 3139-2

Stranka brez otrok išče lepo mirno

stanovanje

s 3 ozir. 4 sobami ter pritliklinami,
če mogoče s kopalno sobo, za novem-
ber ali za maj. 3155-2

Ponudbe pod šifro „A. F.“ na

uprav. „Slov. Naroda.“

2 dijaka ali deklici

se sprejmeta

na stanovanje in hrano

v boljši družini. 3164-2

Naslov pove upravištvu „Slov.
Naroda.“

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih,
približno od 600, 1200 do 3000 litrov,
proda po nizki ceni 2991-5

FRAN GASCIO

Šelenburgove ulice št. 6.

Za šolsko mladež:

Jesenske in zimske obleke, svršniki, dežni ogrtači in zimske suknje
se dobivajo v največji izbiri in po

čudovito nizkih cenah v

„Angleškem skladišču oblek“

O. BERNATOVIČ

v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Svoji k svojim!

Velika zaloga

Svoji k svojim!

vsakovrstnega pohištva

od navadne do najfinejše vrste po najnižjih cenah.

PETER JERAJ

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

3171-1

ter vogal ulice Sv. Katarina.